

društva „Hajdrih“ na Proseku in „Slovenskega bralnega društva v Trziču“. Deloma v narodnih barvah so zastave bogato okrašene bodisi s svilo, bodisi z zlatom in pričajo o veliki pridnosti in spretnosti učenk.

To so glavni podatki te zanimive in poučne razstave. V podrobnosti se ne moremo spuščati, ker drugače bi morali napisati celo knjigo o teh delih — ki vnovič dokazujejo pomen našega največjega obrtnega zavoda in nadarjenost slovenske mladine.

Kmetijstvo.

Za sadjerejce.

„Šipe“ imenujemo v sadjarstvu po meter ali še več okrog in okrog debela mladega sadnega drevesa segajočo, na okroglo prekopano ali prelopateno zemljo. Tudi je šipa navadno nekoliko višja od ostalega sveta okolu drevesa. Šipe napravljajo povsod tam, kjer se sadjarstvo mnogo g. ji, vsaj dvakrat na leto, namreč: pozno v jeseni, tikoma pred zimo, in pa zgodaj na pomlad. Napravljaja se pa šipe zato, da drevje rajši raste. Saj je pač slehernemu preprostemu kmetu prav dobro znano, da v celini nobena rastlina, bodisi kuruza ali krompir ali trta, noče dobro in čvrsto rasti. In ravno tako je tudi s sadnim drevesom. Tudi sadno drevje raste vse drugače v prekopanem, rahlem svetu kakor pa v celini, že celo, ako je raščena, to je, zadedinjena. Najboljše raste seveda sadno drevje, v čez in čez globoko prekopenem, torej prerigolanem svetu, osobito, ako se tak svet potem še vsako leto obdeluje, torej, kakor navadno pravimo, v obdelanem svetu. Toda taka zasaditev sadnega drevja je dosti predraga. Zato se zadovolji umni sadjerejec navadno s tem, da napravi sadnemu drevesu veliko, obsežna posebno široko jamo, ter da potem le šipo okolu debela rahlja, skopuje ali prelopatuje.

Danes hočemo izpregovoriti nekoliko besed o zasaditvi sadnega drevja na šipe ter našim, do sadjarstva veseljo goječim gospodarjem pojasniti, kje da je na pravem mestu in kako da se izvršuje. Na pravem mestu je saditev sadnega drevja na šipe povsod tam, kjer je rodovitna plast zemlje le plitva, tanka, in kjer je pod njo znabiti skalovje, grušč, lapor, nadanja voda, ali pa prav težka ilovica, takozvana glina nahaja. Ako se v takem svetu sadno drevje po navadnem načinu sadi, to je, kar prosto v jame, noče čvrsto rasti, in naj se saditev še tako pravilno izvrši. In zakaj noče rasti? Zato, ker korenine nimajo prostora, da bi se širile, in ako nimajo zato prostora, manjkati jim mora v prilično prav kratkem času redilnih snovi, torej hrane. Tisto malo rahle ter rodovitne zemlje, v katero je drevo v jamo zasajeno, korenine kmalu izsrkajo in drevo prične pešati, hirati tako, kakor cvetlična rastlina v loncu, ako je jo vsako leto v večji lonec ne presadi. Da bi se temu izognili, saditi so se lotili nekateri umni sadjari sadno drevje namesto v

jame, na ali v šipe zasute jame. Pri laki zasaditvi imajo korenine priliko v površni, v rodovitni plasti širiti se ter iz te hrano srkati in zato drevje boljše uspeva, boljše in veliko dlje časa raste ter rodi.

Izvršuje se pa ta saditev tako-le: Jamo se izkoplje popolnoma pravilno, torej vsaj meter široko in 50 do 60 cm globoko, ako to rodovitna plast dovoli. Ako rodovitna plast tega ne dovoli, napravi se pa jamo plitvejšo, recimo 30 do 40 cm globoko. Izkopano jamo se potem zopet zasuje in sicer tako, da pride površna zemlja — ruša, trata — na dno jame, na to se pa napelje od kjer-sibodi dobre rodovitne zemlje v jamo tako, da postane čisto polna, da jo še celo nadsipuje, in v to zemljo posadi se šele drevesce, to pa tako plitvo, da pride s koreninami tik površja zemlje, ležeče okrog jame. Pri izkopavanju jame denemo posebej najnižjo plast, katera se končno porabi za napravo šipe vrhu korenin.

Tako usajeno drevesce mora širiti potem svoje korenine ravno v rodovitni plasti in vsled tega uspevati mora veliko boljše, kakor pa, ako bi bilo globokejše usajeno. To že celo v laporju, ali v prav težkem, vlažnem ter mrzlem ilovnatem svetu. Da se mora tako posajenem drevju ob suši v prvih letih zalivati, razume se samo ob sebi. Nekoliko dražja je pa že ta saditev nego navadna, zato je pa tudi uspešnejša, med tem, ko je navadna pri takih zemljiških razmerah, kakršna smo popisali, običajno in kakor kažejo mnogoštevilne izkušnje, popolnoma brezuspešna.

Novice.

— Osebne vesti. Predsednik okrožnega sodišča v Celju, dvorni svetnik g. Rudolf pl. Ullepitsch je imenovan predsednikom dež. sodišča v Celovcu. — Koncipist pri finančni prokuraturi v Ljubljani g. dr. A. pl. Plachki je imenovan pristavom. — Davčni pristav g. Fr. Rant je imenovan oficijalom, davčna praktikanta gg. Jos. Rotter in Fr. Gostiša pa davčnima pristavoma. — Finančni koncipist g. A. Šavnik je imenovan finančnim komisarjem, konceptni praktikant g. A. Huth pa finančnim koncipistom.

— Promocija. Dne 22. m. m. je bil na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem prava g. Pavel Valjavec. Čestitamo!

— Odlikovanja. Častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje sta dobila cestar Peter Težak in grajščinski oskrbnik Jos. Stare.

— Cerkevne vesti. Za župnijo Šenturška Gora je prezentovan župnik na Novi Oslici č. g. Janez Hromec.

— Zlato mašo je dne 31. julije t. l. daroval častni kanonik in vpokojeni knezoškofijski kancelar veleč. g. Martin Poglačar. Naše srčne čestitke!

— Družba sv. Mohorja je tudi letos napredovala, ker šteje 78.103 ude, torej 972 udov več, ko lani. Letos se bo razdelilo 468.618 knjig.

— Državna podpora. Vlada je deželnemu odboru kranjskemu nakazala prvi obrok državne podpore v znesku 3000 gld. za napravo vodovoda v Jurišičih.